Maa – ja metsätaloustuottajain Keskusliitto
MTK ry

Lausunto 67/2023

Thimjos Ninios

18.10.2023

Maa- ja metsätalousvaliokunta
mmv@eduskunta.fi

Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2024 ja Suomen elintarvikevienti

MTK kiittää mahdollisuudesta lausua valtion talousarviosta suhteessa Suomen elintarvikevientiin ja toteaa seuraavaa.

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelma korostaa elintarvikeviennin merkitystä osana kasvun kaavaa ja asettaa kunniahimoisen tavoitteen kaksinkertaistaa elintarvikeviennin arvon uudella kasvuohjelmalla. Hallituksen talousarviossa ei kuitenkaan ole selkeitä kirjauksia yksinomaan elintarvikeviennistä tai kasvuohjelmasta, joten hallitusohjelman toteutuminen on varsin epätodennäköistä. Kasvuohjelman sisällönmäärittely sekä toimeenpano maa- ja metsätalousministeriön toimesta ratkaisevat nyt sen, onko edellytyksiä toteuttaa hallitusohjelman tavoitetta.

MTK korostaa, että alkutuotannon ja elintarviketeollisuuden kannattavuus on suomalaisen ruokaturvan kulmakivi. Elintarvikevienti on keskeinen keino parantaa elintarviketuotannon kannattavuutta kestävästi ja vähentää suhteellista riippuvuutta tukijärjestelmistä pitkällä ajalla. Kansainvälinen kauppa ei kuitenkaan ole itseisarvo, vaan viennin tulee olla kannattavaa niin, että elintarvikeyritykset sitoutuvat kansainväliseen liiketoimintaan.

Elintarvikeyritysten pitkäjänteinen sitoutuminen elintarvikevientiin myös edellyttää, että elintarvikeviennin kriittisen infrastruktuurin tulee olla toimintakykyinen yli hallituskausien. Kriittiseen infrastruktuuriin kuuluvat erityisesti Ruokaviraston vientipalvelut sekä ulkoministeriön maatalousattaseat, joiden palvelut ovat välttämättömiä markkinakohtaisten vientilupien ja vientivalvonnan järjestämiseksi. Edellä mainittujen lisäksi Food from Finland -toiminto on mahdollistanut Suomelle tasokkaat ja yhtenäiset messuedustukset maailmalla niin, että Suomen maabrändi on vahvistunut ja pk-yritykset ovat saaneet riittävää näkyvyyttä. Talousarviossa ei kuitenkaan ole kirjauksia Ruokaviraston vientipalveluista ja FFF-toiminnoista, minkä seurauksena elintarvikeyritysten saama palvelutaso sekä kansainvälinen kilpailukyky saattavat heikentyä merkittävästi.

Elintarvikeyritysten kansainvälinen kilpailukyky ja valmius lisätä kannattavasti kansainvälistä myyntiä edellyttävät, että elintarvikeviennin julkinen palvelutuotanto saatetaan samalle tasolle kuin muilla Euroopan Unionin jäsenmailla. Kuten maatalouden tulos- ja kehitysnäkymien parlamentaarisen arviointiryhmän loppuraportissa todetaan, tämä tarkoittaa markkinaehtoisten kansainvälistymisen konsulttipalveluiden palauttamista Business Finlandin palveluvalikoimaan, esimerkiksi Business Swedenin tai Irlannin mallin mukaan. Koska vienninarvon nousu edellyttää siirtymää raaka-aineiden viennistä lisäarvotuotteiden vientiin, on tarpeen huomioida millaista osaamista ja tukipalveluja myynti lähempänä kuluttajarajapintaa edellyttää.

Helsinki, 18.10.2023

Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry

Thimjos Ninios
Vientijohtaja